

Handreiking Beoordelen van een voor allergie verdachte reactie na COVID-19-vaccinatie

Het oorzakelijke allergeen of allergenen die anafylaxie en allergische reacties bij de nieuwe COVID-19-vaccins veroorzaken, zijn nog niet bekend. Deze handreiking berust dus niet op een review en uitgebreide data-analyse, maar is uitsluitend bedoeld als handreiking voor het beoordelen of iemand een tweede COVID-19-vaccinatie mag krijgen, hetzij onder verlengde observatie, of helemaal niet (contra-indicatie). Dit is op basis van symptomen die optraden na de eerste COVID-19-vaccinatie.

De beoordeling door een deskundig arts is essentieel voor het stellen van een contra-indicatie voor vaccinatie, vanwege het risico op een onmiddellijke en ernstige allergische/anafylactische reactie. Symptomen na vaccinatie moeten als zodanig **geobjectiveerd** en **gedocumenteerd** zijn door een arts, zodat de beoordeling ervan, de voorgeschreven behandeling en de reactie op therapie voor de besluitvorming bij de volgende vaccinatie gebruikt kan worden door de vaccinatiearts.

In de uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie staan als contra-indicatie:

1. een bevestigde allergie voor bestanddelen van het COVID-19-vaccin;
2. een aangetoonde ernstige* en/of onmiddellijke* voor allergie verdachte reactie na een eerdere toediening van het COVID-19-vaccin.

** NB. Met 'ernstig' worden geobjectiveerde major symptomen bedoeld zoals acute dyspneu, hypotensie met snelle pols of gegeneraliseerde huidreactie met urticaria/angio-oedeem. Met 'onmiddellijk' wordt binnen 4 uur bedoeld. Ook een acute (niet ernstige) gegeneraliseerde voor allergie verdachte huidreactie (zoals jeukend erytheem) is een contra-indicatie.*

Onderstaande signaalsymptomen zijn behulpzaam bij het stellen van een **contra-indicatie** vanwege een vermoede onmiddellijke en ernstige allergische reactie, óf vaccinatie onder **langere observatie** (tenminste 30 minuten) wegens het vermoeden van een allergische reactie op de eerste vaccinatie.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 274 70 00
lci@rivm.nl

Major symptomen

Contra-indicatie tweede COVID-19-vaccinatie bij:

- Onderstaande **major signaalsymptomen binnen 4 uur na vaccinatie** die wijzen op een allergische reactie zijn een **absolute contra-indicatie** voor een tweede vaccinatie. Meerdere symptomen kunnen aanwezig zijn en meerdere orgaansystemen kunnen meedoen.
- Vermeende ernstige allergische reacties die pas later (later dan 4 uur na vaccinatie) optreden en zijn geobjectiveerd door een arts, kunnen een voorlopige contra-indicatie zijn. Dan is eerst beoordeling door een arts noodzakelijk voordat een tweede dosis gegeven kan worden.

Huid of mucosa

- Gegeneraliseerde urticaria (verheven, verspringend, jeukend)
- Geobjectiveerd angio-oedeem van de bovenste luchtwegen (lippen, tong, keel, uvula of larynx) of huid

Cardiovasculair

- Klinische diagnose van shockverschijnselen op basis van meerdere van de volgende symptomen:
 - Tachycardie
 - Capillaire refill trager dan 3 seconden
 - Verminderde (zwakke) pols (volume)
 - Duizelig, verlaagd bewustzijn of bewustzijnsverlies *in combinatie met* hypotensie
- Gemeten hypotensie (met tachycardie)

Respiratoir

- Respiratoire distress/ernstige benauwdheid zodat onderstaande symptomen zichtbaar zijn:
 - Tachypneu
 - Verhoogd gebruik van hulpademhalingspijpen
 - Intrekkingen
 - Cyanosis
 - Grunting (snurken, kreunen)
- Bilaterale wheeze (bronchospasme) en/of stridor

Minor symptomen

Consult arts of verlengde observatie voor tweede COVID-19-vaccinatie bij:

- Minor symptomen, waarbij vermoeden is dat er sprake is van een (ernstige) allergische reactie, die optreden binnen de observatieperiode in de prikstraat moeten worden vastgelegd voor de vaccinatiearts. Twee of meer van deze minor symptomen onmiddellijk ontstaan na vaccinatie kunnen een contra-indicatie zijn voor een tweede vaccinatie.
- In geval van een enkel minor symptoom dat binnen 4 uur optrad, dat vanzelf is overgegaan, of met kortdurend antihistaminica/long-puffjes, is re-vaccinatie met verlengde observatie van minimaal 30 minuten aan te bevelen.
- Dit geldt ook voor meerdere, gelijktijdig ontstane minor symptomen langer dan 4 uur na vaccinatie die vanzelf verbeteren of na kortdurend antihistaminica.
- Bij twijfel, overleg met de achterwacht.

Huid en slijmvliezen

- Lokale urticaria rond lokale injectieplaats
- Niet gegeneraliseerde huidreacties (erytheem met jeuk locoregionaal vanuit de injectieplaats)

Respiratoir

- Persisterende droge hoest
- Hees/hese stem

Maag-darm

- Diarree
- Buikpijn
- Misselijk
- Braken

Literatuur

McNeil MM, DeStefano F. Vaccine-associated hypersensitivity. *J Allergy Clin Immunol.* 2018 Feb; 141 (2): 463-472. doi: 10.1016/j.jaci.2017.12.971. PMID: 29413255; PMCID: PMC6602527.

Shimabukuro T, Nair N. Allergic reactions including anaphylaxis after receipt of the first dose of Pfizer-BioNTech COVID-19 vaccine. *Jama.* 2021 Feb 23; 325(8): 780-1. doi: 10.1001/jama.2021.0600